

14. Nir. 6, 2. भूमिं धर्मतो अप गा अवावत RV. 2, 34, 1. धर्मति बाकुरं दितिम् 9, 1, 8. धर्मतो वाणं मरुतः 1, 83, 10. प्रावन्वाणीः पुरुहूतं धर्मतोः 3, 30, 10. AV. 20, 129, 10. स्रक् इत्स्य धर्मतः समस्वरन् wohl so v. a. während RV. 9, 73, 1. आवत्तमिन्द्रः शच्या धर्मतम् 8, 83, 13. धर्मति वातः Suçr. 1, 332, 11. तत्र स्म दध्मुः शतशः शङ्खान् MBh. 2, 1925. 4, 1455. 7, 9054. BHAG. 1, 12. R. 2, 81, 2. RAGH. 7, 60. BHAG. P. 1, 11, 1. BHATT. 3, 34. 17, 7. (को) धमेच्छातं च पावकम् anfachen MBh. 2, 2483. धम स्वापानमे- तन्मे blase diesen deinen Athem auf mich 14, 1732. pass. इयमेस्य धम्यते नाळीः RV. 10, 135, 7. शङ्खस्य ध्यायमानस्य Çat. Br. 14, 5, 9. MBh. 4, 1786. शङ्खाश्च दध्मिरे तत्र 3, 3350. शङ्खा ध्यायति 2, 1756. ध्यायत्सु — जल- लेशेषु 6, 4996. वायुना धम्यमानो ऽत्र दृश्यते ऽग्निः क्वचित्क्वचित् 3, 16325. ध्यायते (ध्यायिः) Suçr. 1, 128, 21. ते वाङ्मन्यो धमितमग्निमार्त्तमि- नकिः यो अस्त्परिणो ब्रुर्हि तम् angefaßt RV. 2, 24, 7. ततो ऽस्य — धम्यतम् angeblasen werdend MBh. 14, 1738. ध्यातं ध्यातं पुनः पुनः wor- auf man beständig bläst Suçr. 2, 355, 21. दितिर्न ध्यातः aufgeblasen RV. 7, 89, 2. — 2) durch Blasen bearbeiten, schmelzen (Erz): अयो न दे- वा जनिमा धर्मतः RV. 4, 2, 17. अश्मनो ऽयो धमति. अयसो हिरण्यम् Çat. Br. 6, 1, 3, 5. दक्षते ध्यायमानानां धातूनां हि यथा मलाः M. 6, 71. यथा पर्वतधातूनां दोषा दक्षति धाम्यताम् (lies: धम्यताम्) Mārk. P. 39, 11. ध्याता गिरिर्धातवः BHATR. 3, 5. वाय्वग्निभ्यां यथा लोहं ध्यातं त्यजति वै मलम् Bhāg. P. 3, 28, 10. bildlich: शोकमिना दक्षमानो धम्यमान इवा- श्ये MBh. 8, 225. — 3) von sich blasen so v. a. schlendern, werfen: द्वा- दशैर्नृप्राक्किण्वं रणे ऽहं ततः शक्तीर्यधमं धोरूपाः MBh. 8, 7209.

— caus. ध्याययति: partic. ध्यायित als Beiw. von लौम viell. verkohlt, zu Zunder verbrannt Suçr. 1, 46, 16.

— intens. देध्मीयते P. 7, 4, 31. Vor. 20, 15. pass. दाध्यायमान heftig geblasen werdend (der Muschel) Bhāg. P. 1, 11, 2.

— अनु besprühen, bespritzen: ये इत्सा इव रोदंसो धमत्यनु वृष्टिभिः RV. 8, 7, 16.

— अप wegblasen: अपाधमदभिर्शस्तीः RV. 8, 78, 2. अप धमति मायया वचमसिक्ताम् 9, 73, 5. 1, 31, 5. ते ऽपध्याता मन्त्रात्मना । भस्मराशिकृताः सर्वे समेताः सगरात्मजाः ॥ R. GORR. 1, 42, 26.

— अपि daraufblasen Kauç. 23.

— अभि anblasen: अभि दस्युं बकुरेणा धर्मतारु ज्योतिश्चक्रयुरार्षीय RV. 1, 117, 21.

— आ 1) hineinblasen (in eine Muschel): आध्यातस्तेन हरिणा स चक्रे शङ्खराड्वम् HARIV. 15853. daher so v. a. laut ausrufen, verkünden: उद्धमाधम संधम TAITT. Ān. 1, 12, 1. आध्यात = शब्दित H. an. 3, 246. MED. I. 88. pass. sich aufblasen, Luft einziehen, sich mit Luft füllen: स उच्छ्रयत्याध्यायत्याध्यातो मृतः शते Çat. Br. 14, 6, 3, 12. दतिराध्यातः PĀNĀV. Br. 5, 10, 2. MBh. 12, 3555. आध्यातवस्ति Suçr. 1, 62, 1. 290, 9. आध्यायते 304, 8. Auch act. in ders. Bed.: विमुक्तः पुनराधमति 290, 10. आध्यातकुन्ति (भुङ्गपति) MĀKĀ. 143, 22. HARIV. 3587. मन्त्रावाताध्यातैः — जलधरेः MĀKĀ. 84, 16. आध्यात aufgedunsen, einen durch Winde auf- gedunsenen Leib habend H. an. MED. Uebertr.: दर्पाध्यात von Stolz aufgeblasen HIT. II, 135. — 2) erhitzen, brennen; आध्यात = दग्ध H. an. MED. Hierher viell. Suçr. 2, 355, 15. — Vgl. आधमन, आधमान. — caus. aufblasen: वातिनाध्यापितो नाभिम् Suçr. 1, 374, 5. Vgl. आध्यापन.

III. Theil.

— अत्या heftig nach Luft schnappen: ऽधमति Suçr. 1, 38, 13.

— उपा hineinblasen in: शङ्खमुपाध्याय MBh. 7, 3096. HARIV. 13576. शङ्खमुपाध्यासीत् 9019. 12208. MBh. 3, 11706. 4, 1456.

— समा hineinblasen in: कम्बून्य समाध्मुः BHATT. 14, 2. (शङ्खाः) स- माध्याताः MBh. 2, 1925. 4, 1787. Ueberb. ertönen lassen (ein musik. Instr.): भेर्यश्चापि समाध्याता मृदङ्गा बह्वो नृप । नेहुः HARIV. 15854. स- माध्यात aufgedunsen Suçr. 1, 58, 8.

— उद् ausblasen, aushauchen: उद्धनाय मरिष्यसि Çat. Br. 1, 4, 3, 17. durch Blasen verkünden, bekannt machen TAITT. Ān. 1, 12, 1 (s. u. आ).

— Vgl. उद्धम figg., उद्मान.

— उप anblasen: यदोमहं त्रितो दिव्युप ध्यातेव धर्मति RV. 5, 9, 5. PĀNĀV. Br. 13, 3, 22. 17, 6, 3. SHAPV. Br. 2, 1. नाग्निं मुखेनोपधमेत् M. 4, 53. (ध्यायिः) नानुपध्यातो नानुपज्वलितो ज्वलति Çat. Br. 11, 8, 3, 7. — Vgl. उपध्या figg.

— निस् wegblasen: निरुन्नतां अधमो रोदस्योः RV. 1, 33, 5. 9. 10, 53, 8. निरुन्नतरिन्नाधमो मन्त्रमहिम् 8, 3, 20. 5, 31, 9. TAITT. Ān. 1, 7, 4. heraus- blasen Suçr. 1, 100, 5.

— परा wegblasen: सप्ततां मे परा धम (AV. नृ) RV. 10, 145, 2.

— प्र 1) vor sich her blasen, zerblasen: प्रवो धमतु सर्वतः AV. 3, 3, 2. अग्निष्टान्स्मात्प्र धमाति यज्ञात् 18, 2, 28. ततः सिंक्षपुरम् — प्राधमत् so v. a. zerstören MBh. 2, 1028. pass. hinundhergetrieben werden, herumirren: यथा सोम्य पुरुषं गन्धारेभ्यो ऽभिनह्यतमानोयि तं ततो ऽतिजने विमृजेत्स यथा तत्र प्राङ्गा उदङ्गाधराङ्गा प्रध्यायीताभिनह्यत आनीतः ŚHĀND. Up. 6, 14, 1. Nach ÇĀMĀ. = शब्दं कुर्यात्, विक्रीशत्. — 2) hineinblasen, hinein- blasen in (acc.): प्रधमेवाद्या Suçr. 2, 317, 15. ततः प्रदध्मौ स कर्म MBh. 14, 78. दिव्यौ शङ्खा प्रदध्मतुः BHAG. 1, 14. MBh. 3, 789. 12090. 4, 1443. 1785. 5, 7109. HARIV. 8064. RAGH. 6, 9. BHAG. P. 8, 4, 26. — caus. hinein- blasen in: प्रध्याप्य जलजम् MBh. 3, 633. प्राध्यापयच्छङ्खम् 4, 1835. 3. 7141. 6, 2318. 7, 1724. HARIV. 6877. 10483. (शङ्खम्) प्राध्यापयत MBh. 3, 14325. प्राध्याप्यत सुषोषाश्च शङ्खवेणुगणाः R. GORR. 2, 82, 2. प्रध्यापितेषु शङ्खेषु MBh. 7, 3122. — Vgl. प्रधमन.

— वि zerblasen, wegblasen, auseinanderwerfen, zerstreuen, zerstö- ben machen: वि सप्तर्षिर्मरुधमत्तमौसि RV. 4, 30, 4. AV. 3, 2, 2. यजमान- स्य पशून्विधमति Çat. Br. 14, 4, 3. धातव्यलेकम् PĀNĀV. Br. 12, 13, 25. व्यधमत्तान्यनीकानि MBh. 1, 5462. व्यधमत्पाण्डवो सेनां तूलाशि- मिवानलः 6, 3308. 3829. विधमति स्म दुर्गाणे स्थलानि च ततस्ततः R. 2, 80, 8. (तस्य शराः) शरीरं विधमिष्यति गङ्गाकूलमिवोर्मयः 3, 62, 7. — MBh. 1, 8310. 3, 814. 11962. 12120. 12126. 12141. 12230. 14911. 4, 1800. 1944. 2051. 2053. 5, 7203. 6, 5324. 14, 829. HARIV. 12293. 13528. 13865. R. 4, 45, 12. 5, 3, 57. 74, 9. 6, 29, 5. 75, 49. BHAG. P. 1, 12, 10. 4, 10, 16. 5, 24, 31. med.: नागा नागान्समासाद्य व्यधमत् परस्परम् MBh. 8, 2524.

— सम् 1) zusammenblasen; zusammenschweissen, — schmelzen: ब्र- ह्मणस्पतिरेता सं कर्मारं इवाधमत् RV. 10, 72, 2. सं बाङ्मन्यो धर्मति सं पतत्रैर्वावाभमी जनयन्देव एवैः 81, 3. AV. 8, 1, 19. — 2) laut verkünden: उद्धमाधम संधम TAITT. Ān. 1, 12, 1.

— अभिसम् anblasen: अग्निमिव ज्ञातमभि सं धमामि AV. 8, 2, 4.

धर्म (von धम्) P. 3, 1, 137. 1) adj. am Ende eines comp. blasend, bla- send in, schmelzend; f. करं, खरिं, खारिं, घटिं, जलं. — 2) m. a) der Mond. — b) Bein. Kṛṣṇa's. — c) Bein. Jāma's. — d) Bein.